Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht Borne 2025

Totaalbeeld 2025: Groen					
Financiën	Omgevingsrecht VTH (voorheen Wabo)	Omgevingsrecht (voorheen Wro)	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Oranje	Groen	Groen	Groen	Groen	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen

Provinciaal toezicht is een wettelijke taak. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT (2022). Samen werken provincie en gemeente aan een goede kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit haar eigen rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Beoordelingskader IBT

Basis voor de beoordeling is het geactualiseerde IBT beoordelingskader, dat na afstemming met de gemeenten, in december 2024 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Aanpassingen waren nodig in verband met de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet. Zo wordt nu gesproken over het domein Omgevingsrecht VTH (voorheen Wabo) en het domein Omgevingsrecht (voorheen Wro).
Het Overijsselse interbestuurlijk toezicht heeft betrekking op de domeinen Financiën, Omgevingsrecht VTH, Omgevingsrecht, Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed.
Voor Financiën gaat het om provinciaal toezicht op de begroting en voor de andere domeinen om provinciaal toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken.

Totaalbeeld van de gemeente Borne: groen

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen.
De kleur van het totaalbeeld is dit jaar groen. In 2023 en 2024 was het beeld groen.
De kleuring heeft een signaalfunctie en is niet bedoeld als ‘goed’ of ‘fout’. Wanneer een domein oranje of rood kleurt, dan betekent dat dat de provincie risico’s ziet waarop actie nodig is. Zoals afgesproken in de Bestuursovereenkomst IBT en het bijbehorende IBT-beoordelingskader gaat de provincie daarover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen:

De domeinen VTH, Omgevingsrecht (Wro), Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed kleuren groen. Voor deze domeinen geldt dat de gemeente voldoet aan de in het kader gestelde criteria.

Het domein Financiën kleurt oranje. De begroting van de gemeente Borne is voor 2025 structureel en reëel in evenwicht. Dit evenwicht houdt echter geen stand. Uw meerjarenraming laat namelijk een structureel tekort zien.

Voor de oranje domeinen geldt dat de provincie, zoals hiervoor is aangegeven, het inhoudelijke gesprek wil voeren met de gemeente over de gesignaleerde risico’s.

Totaalbeeld IBT

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	**Beoordeling** Uw begroting 2025 is structureel en reëel in evenwicht. Dat is een voorwaarde voor het reguliere (repressieve) toezicht. Dit evenwicht houdt echter geen stand. Uw meerjarenraming laat namelijk een structureel tekort zien. Daarnaast is er geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Het bovenstaande heeft erin geresulteerd dat de kleuring in het IBT-beeld voor het domein financiën oranje is. **Context** De IBT-kleur voor het jaar 2024 voor Borne was oranje. Borne heeft bij het opstellen van de begroting 2025-2028 het uitgangspunt gehanteerd, we maken af waar we mee bezig zijn en doen een pas op de plaats voor nieuw beleid. Bij de nota Kaderstelling 2026-2029 zal een palet aan maatregelen aan de gemeenteraad worden voorgelegd die leiden tot een op termijn reëel en structureel sluitende begroting. De jaarrekening 2023 sluit met een positief saldo. De verwachting is dat de jaarrekening 2024 positief sluit, de halfjaarrapportage 2024 is vastgesteld met een positief resultaat. Daarnaast heeft de gemeente Borne voldoende weerstandscapaciteit. **Toelichting beoordeling** Wij hebben geconstateerd dat: uw gemeente in staat is, ondanks de financiële druk, de financiële consequenties voor nieuw beleid (deels) mee te nemen in de raming van de begroting 2025 (en verdere jaren). Wij vinden het positief dat u blijft investeren in uw gemeente; veel gemeenten geconfronteerd zijn met tekorten in de meerjarenraming door het zogenoemde "ravijnjaar". Ook de meerjarenraming van uw gemeente laat tekorten zien. Om bij de komende begroting te zorgen voor een sluitende meerjarenraming heeft u al denkrichtingen/maatregelen opgenomen. Wij vinden het verstandig dat u hier al over heeft nagedacht. Maatregelen hebben vaak tijd nodig om ook daadwerkelijk gerealiseerd te worden. Wij zullen de bij de begroting 2026 uitgewerkte maatregelen beoordelen, daarbij gebruiken we de vastgestelde criteria uit het Gemeenschappelijk toezichtkader.	Oranje	1. De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, 2. de geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, 3. er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. *Intensiteit toezicht:* gemiddeld • Begroting vergt geen goedkeuring. • Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. • Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). • Monitoren van herstel maatregelen/begroting wijzigingen. • Het zijn van sparring-partner. • Themaonderzoeken. • Onderzoek programma rekening met accountants verslag. • Opvragen nota's deel onderwerpen financiële positie.

Omgevings-recht VTH (voorheen Wabo)	**Beoordeling 2025** Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Omgevingsrecht VTH, de onderlinge samenhang van de documenten en de gesprekken, is het kleurbeeld voor de gemeente Borne **groen**. **Verbeterpunten vorig jaar** De gemeente is met de verbeterpunten uit het beeld 2024 aan de slag gegaan. Dit heeft geresulteerd in aanpassingen, maar op onderdelen blijft aandacht nodig. **Beleidskader** Op 10 december 2024 heeft de gemeente Borne het geactualiseerd VTH-beleid vastgesteld voor de thuistaken. Dit VTH-beleid bevat onder andere een probleemanalyse, strategieën, meerjaren doelstellingen en een risicoanalyse voor de bouw en RO-taken. Daarnaast is het beleid vastgesteld waarin de werkwijze is opgenomen die Borne hanteert met betrekking tot de uitvoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Het uniforme regionale VTH-beleid voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is in 2023 door Borne vastgesteld. In dit beleidsplan zijn onder andere een probleemanalyse, strategieën en doelen opgenomen. Er is nog nadere uitwerking nodig van de gestelde doelen, zodat duidelijk is wanneer de doelen zijn gehaald. Voor de toezichtstaken wordt (gedeeltelijk) gebruikgemaakt van het dynamisch risico prioriteringsinstrument (RPI). Het blijft echter onduidelijk hoe de RPI precies wordt ingezet, hoe de risico inschattingen worden bepaald en welke prioriteiten daaruit volgen. **Uitvoeringsprogramma** Het uitvoeringsprogramma 2025 is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is duidelijk aangegeven welke activiteiten uitgevoerd gaan worden. In het uitvoerings-programma zijn enkele doelen met indicatoren geformuleerd. In het uitvoeringsprogramma is ook aangegeven welke activiteiten de gemeente wil gaan uitvoeren voor de thuis-taken en hoe de gemeente gaat werken aan de realisatie van de beleidsdoelen. De gemeente heeft aangegeven de inhoudelijk doelen uit het VTH-beleid verder uit te werken. Borne geeft duidelijk inzicht in de beschikbare en benodigde capaciteit. Op onderdelen is er een minimaal te kort waarvoor geprioriteerd gaat worden. Het uitvoeringsprogramma 2025 voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven welke activiteiten voor Borne worden uitgevoerd. Daarnaast zijn enkele doelstellingen uit het beleid overgenomen in het uitvoeringsprogramma, maar ontbreken de doelen voor de thema's dienstverlening en financiën zoals opgenomen in de verordening van de gemeente.	Groen	**Inzicht in uitvoering en handhaving** Sluitende beleids- en uitvoeringscyclus, die voldoet aan de beoordelingscriteria. Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld. *Intensiteit toezicht:* laag • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

	Rapportage en evaluatie Het jaarverslag 2023 over de thuistaken is tijdig vastgesteld. In het jaarverslag geeft de gemeente inzicht in de uitgevoerde activiteiten en de realisatie van de doelen. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het voldoen aan de kritieke massa zoals opgenomen in de kwaliteitscriteria, voor de afwijkingen mist nog een toelichting. Het jaarverslag 2023 over de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is tijdig vastgesteld. Het jaarverslag geef inzicht in de uitgevoerde activiteiten. In het uitvoeringsprogramma 2023 waren actualisatietoetsen en gepland voor Borne, maar uit het jaarverslag 2023 blijkt dat deze niet zijn uitgevoerd. Het jaarverslag geeft onvoldoende inzicht in de realisatie van de voorgenomen doelen. **Verbeterpunten** Voor 2025 heeft de gemeente Borne de volgende verbeterpunten: 1. Werk in het uitvoeringsprogramma 2026 zoals voorgenomen de inhoudelijke doelen uit die opgenomen zijn in VTH-beleid verder uit. 2. Geef conform de verordening de gemeenteraad inzicht in de uitkomsten van de kwaliteitscriteria en motiveer de afwijkingen. 3. Werk aan de monitoring voor het onderdeel omgevingsvergunningen bouw, zodat deze activiteiten inzichtelijker kunnen worden weergegeven. 4. Zorg voor verdere ontwikkeling van indicatoren en streefwaarden voor de gestelde doelen in het uniforme regionale VTH-beleid voor de taken bij de Omgevingsdienst. 5. Geef in 2025 beter inzicht in de werking van het dynamisch risico prioriterings-instrument (RPI) en de daarbij horende risico-inschattingen, zodat inzichtelijk is hoe deze de toezichtstaken sturen. 6. Toets, zoals voorgenomen in het uitvoeringsprogramma 2025 voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente, de relevante vergunningen op actualiteit en actualiseer vergunningen indien nodig volgens de wettelijk vastgestelde termijnen. 7. Geef in het jaarverslag 2024 over de taken belegd bij de Omgevingsdienst inzicht in de realisatie van de gestelde doelen.		
Omgevings-recht (voorheen Wro)	<u>Omgevingsvisie</u> De gemeentelijke omgevingsvisie is actueel volgens de beoordelingscriteria (niet ouder dan 10 jaar). De gemeente Borne heeft in 2015 de omgevingsvisie vastgesteld. <u>Omgevingsplannen</u> De gemeente Borne beschikt over actuele bestemmingsplannen voor haar gehele gemeentelijke grondgebied, waarin rekening is gehouden met de provinciale belangen.	Groen	Vaststelling en actualisatie structuurvisies • De gemeente heeft de structuurvisies op orde (voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria). Vaststelling en actualisatie bestemminsplannen • De gemeente heeft de bestemmingsplannen op orde

	Implementatie omgevingswet Borne is druk bezig met invoering van de omgevingswet. Zo werkt de gemeente op dit moment aan de omgevingsvisie, wordt het omgevingsplan voorbereid en implementeert de gemeente het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).		(voldoet aan de hiervoor genoemde beoordelingscriteria) of de gemeente heeft aangetoond dat de beschikbare capaciteit ingezet wordt voor de voorbereiding op het omgevingsplan. Inzicht in nalevingstoezicht • Voor 1 januari van elk kalenderjaar is het door de raad geziene jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en • voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening, is het door de raad geziene jaarverslag toezicht en handhaving RO aan GS gestuurd en • doelen en normen zijn behaald. Er is een goede en actuele analyse van de risico's. Er is sprake van een consistent programma met voldoende operationele doelen, afwijkingen zijn begrijpelijk geformuleerd. *Intensiteit toezicht:* laag • Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. • Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. • Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
Informatie- en archiefbeheer	**Algemeen** Het beeld van Borne is gebaseerd op het door B&W op 18 maart 2024 ontvangen *Jaarverslag archiefzorg en -beheer Gemeente Borne 2023 (kenmerk 24int00696)* en de al eerder ontvangen *Roadmap informatie- en archiefbeheer Gemeente Borne 2024-2027 (07-11-2023).* Aanvullend is eind 2024 contact geweest over de nieuw te bouwen archiefbewaarplaats in Borne. Hiermee voldoet Borne aan de gemaakte informatie-afspraken in het kader van het IBT. **Oordeel** Ondanks dat de rapportage dit keer summierder was dan voorgaande jaren lijkt het informatie- en archiefbeheer op basis van de rapportage grotendeels op orde. Dit leidt op basis van het toetsingskader tot de kleur groen. **SIO** Borne heeft een multidisciplinair informatie beheeroverleg ingericht waar ook de drie archief gerelateerde zaken met betrokkenheid van een externe deskundige worden geagendeerd wanneer nodig: 1) het bepalen van gemeentelijke hotspots, 2) het beoordelen van voorstellen voor een selectielijst en 3) het adviseren bij vervreemden van archieven. **Kwaliteitszorg** Het aantrekken van een kwaliteitsmedewerker informatiebeheer heeft aantoonbaar geleid tot een substantiële verbetering van dossiervorming en compleetheid van dossiers,	Groen	Zorg voor en beheer van archief op orde *Intensiteit toezicht:* laag Frequentie algemeen inspectie bezoek: eens per 3 jaar. Jaarlijks door zorgdrager vastgestelde horizontale verslaglegging via KPI's of vergelijkbaar, ontvangen door gedeputeerde staten. Een groene score is uitgesloten als vastgestelde verslagen niet door gedeputeerde staten zijn ontvangen.

	Voorbereidingen worden getroffen voor de implementatie van Microsoft 365. Dit krijgt effect in het nieuwe Huis van Borne (opening 2025). Met het zaaksysteem Corsa is Borne naar de Cloud gegaan, wat een migratie van informatie vanaf 2012 betekende. **Archiefbewerking** Het wegwerken van de achterstand van de periode 1960 – 2000 is weer opgepakt en vordert gestaag. De inventarisatie is in 2024 afgerond en formele overbrenging vindt in 2025 plaats. **Archiefbewaarplaats** In 2023 zijn weer enkele particuliere archieven toegevoegd aan de collectie waaronder het receptenboek van de Bornse dorpsdokter Schoemaker (1799-1879). Het bezoekers-reglement is geactualiseerd. Borne bereidt de bouw voor van een nieuwe, eigen archiefbewaarplaats in het nieuwe Huis van Borne. Aan de hand van een tussentijdse inspectie zijn enkele aandachtspunten meegegeven voor de verdere bouw van het depot. Voor het digitale e-depot is Borne aangesloten bij het project in Twents verband. **Aandachtspunt voor 2025** - Inrichting nieuwe archiefbewaarplaats - Hotspotmonitor		
Huisvesting statushouders	Ieder half jaar krijgen gemeenten per 1 januari en 1 juli door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het huisvesten van status-houders. De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de realisatiecijfers op peildatum 1 januari 2025 en aanvullende informatie verstrekt door de gemeente. **Beoordeling:** De gemeente Borne heeft voldaan aan de wettelijke taakstelling voor de tweede helft van 2024. Dit maakt dat het kleurbeeld voor 2024 groen is. Daarnaast verdient de gemeente een compliment voor de getoonde inzet in de afgelopen periode. De gemeente heeft in de afgelopen periode in totaal zes statushouders extra gehuisvest, daarmee is een voorsprong behaald op de taakstelling voor de eerste helft van 2025. Ook zet de gemeente zich sterk in voor de opvang van Oekraïners en daarvoor heeft provincie Overijssel veel waardeering.	Groen	Voldaan aan de wettelijke taakstelling, inclusief het wegwerken van een eventuele achterstand uit vorige periode(n). *Intensiteit toezicht:* laag 1. Voortgang maandelijks monitoren. 2. Signalering: wanneer het er naar uitziet dat de gemeente de taakstelling niet gaat halen, wordt een ambtelijk overleg ingepland waarbij informatie wordt opgevraagd en geëvalueerd wordt welke stappen genomen kunnen worden om aan de taakstelling te voldoen.

Erfgoed	De Gemeente Borne kent een actuele verordening uit 2018. Borne heeft voor erfgoedadvisering een adviescommissie omgevingskwaliteit met als basis de erfgoedcommissie van Het Oversticht met ook 2 lokale leden en de stadsbouw-meester. De Erfgoed-commissie heeft 10 adviezen afgegeven waarvan niet is afgeweken. Het VTH-proces is zorgvuldig ingericht. Nieuwe ontwikkelingen worden getoetst aan een archeologische- en een cultuurhistorische waardenkaart.	Groen	Voldaan aan eisen Erfgoedwet: • het hebben van een actuele gemeentelijke erfgoedverordening • het hebben van een onafhankelijke en deskundige gemeentelijke erfgoedcommissie; • deskundige uitvoering van vergunningverlening en handhaving ten behoeve van het aanbrengen van wijzigingen aan rijksmonumenten. • nieuwe bestemmingsplannen conform de Erfgoedwet. *Intensiteit toezicht:* laag • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: maximaal 1 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)